

Rok 1903 byl rokem výstražným

Následující popis strádání obyvatel Jablůnky v roce 1903, tedy před 115 lety, zapsal do kroniky obecní školy v Jablůnce tehdejší správce školy – učitel **Jan Valchář**, který se významně podílel na přeměně soukromé školy evangelické na školu veřejnou, založil vzdělávací spolek Přemysl a „Raiffeisenku“ – spořitelní spolek pro Jablůnku a okolí. Inicioval také zřízení Sboru dobrovolných hasičů v r. 1896 a přípravu plánů pro stavbu nové školní budovy.

Požár

Veliké neštěstí stihlo obec Jablůnku dne 26. března 1903. V 10 hod. večer jmenovaného dne vypukl požár v čís. 135, náležejícím vdově Terezii Dolákové. Jelikož vanul silný jižní vítr, rozšířil se oheň ve čtvrt hodině tak, že obec hořela na šesti až osmi místech a během půl hodiny bylo 57 čísel i s hospodářskými budovami v jednom plameni. Obec podobala se plamennému moři, které jsou větrem zmítáno, svými žhavými jazyky ničilo vše, co mu v ústrety přišlo. Vyhořel také evangelický ref. kostel

Šest hasičských sborů dostavilo se na místo, aby překazili zhoubnou činnost rozpoutaného živlu. Byly to sbory: místní, ratibořský, vsetínský, pak 2 firem: bratři Thoneti, Jan a Jos. Kohn, S.Reich a spol. vesměs ze Vsetína.

Avšak dravý živel měl již celý objekt ve svých drápech, jež ničil a trávil jako litá šelma ulovenou kořist, a běda člověku, který by se opovážil chtít mu tuto kořist z jeho spárů vyrvat, byl by jej svými žhavými jazyky zničil jako litá saň. Do rána zničil nenasytný požár 57 čísel a kostel, a nemaje dále co ničit a jsa nasycen, jako had, jemuž se podařilo ulovit značnou kořist, počal se sám mírnit a tišit.

Smutný pohled skýtala naše vesnice prvního jitra po požáru. Dusivý zápach z kouřících se zbořeníšť vystupující oznamoval přichozímu katastrofu již zdaleka. Jen k nebesům čnicí komíny značily, že zde stály příbytky lidské; pilíře a zčernalé zdi ukazovaly zbytky budov hospodářských. Požár strávil vše do základů, co bylo ze dřeva, ani zbylý popel nezůstal na místě, nýbrž byl větrem roznesen do širokého světa.

Po spáleníšti šourají se vybledlé a vyplakané postavy se strhanými tvářemi, zkříženými rukama a na prsa skloněnou hlavou. Ustrašené, zimou se třesoucí dítky s vypoulenými očima patří na zhoubné dílo živlu, netušíce, že pod břemenem, které katastrofou na jejich rodiče jest uloženo, budou i ony sténat a se svíjet. Tu a tam za zdí slyšíš stísněný nářek a pláč. Do všeho toho mísí se ještě říčení, bučení a mekot hladového dobytka, který na lukách, zahradách a rolích kolem obce jest uvázán.

Vše to na pozorovatele činí zvláštní, tísnivý dojem, srdce jeho se svírá úzkostí a z oka maně vytryskne slza útrpností nad nešťastným lidem.

Lidu tak velikým neštěstím navštívenému bylo potřebí jak útěchy tak hlavně hmotné pomoci. Obého se jim dostalo příchodem pana K. Veliše, c.k.okr. hejtmana a poslanců p.K. Bubely ze Vsetína a p. A. Hulky z Val. Meziříčí.

Pan c. k. okr. Hejtman hned složil 1000 K jako zal. podporu od c.k. místodržitelství. Rovněž páni poslanci značnějšími dary přispěli. Pak sestoupila se komise sestávající se z pánů : c. k. okr. hejtmana K. Veliše, jako předsedy, za Val. Meziříčí pak J. Mikyška starosta, Frant. Gillig, děkan, Ant. Hulka, zemský poslanec, Hynek Reich továrník. Za Vsetín Jos. Černocký, starosta a K. Bubela zem. poslanec. Za Rožnov Oldřich Holub, starosta. Za Jablůnku místní komitě: Mart. Valchář starosta, K. Esterák, obv. lékař, Jan Drobný, ev. vikář, Fr. Knížek, správce, J. Valchář. spr. školy a Ondř. Hromádka, učitel.

Pan předseda velmi se přičiňoval, aby poškozeným co nejvíce pomůženo bylo, zařídil sbírky v celém polit. okrese i dále v celé vlasti; přičinil se u c.k. místodržitelství, že dosaženo značné podpory druhé 4000 K. Velké podpory dostalo se také od J.V. císaře Františka Josefa I. – obnosu 3000 K – od zem. výboru rovněž 3000 K. Všech podpor sešlo se okrouhle na 25 000 K. Kromě obilí, píce a šatů.

Množství sněhu o svátcích velikonočních

Než neštěstí nechodí ojedinele, nýbrž střídá jedno druhé. V dubnu před Velikonocemi napadlo sněhu až na 1,5 metru. Není v obci pamětník, jenž by kdy tolik sněhu pamatoval. Nastala nouze o přístřeší jak pro lidi, tak pro dobytek. Byl to opět nářek! Než na štěstí sníh nezůstal dlouho ležeti a nastalo teplejší počasí.

Povodeň

Aby pak neštěstí bylo dovršeno, přišla v červenci pohroma třetí ne menší první, totiž povodeň.

Měsíc červenec byl velmi deštivý, od šestého počalo silně pršet a déšť byl vždy větší a větší; devátého pak spustil takový liják, že lil se jako hustá mlha. Již večer zaplavila Bečva celou rovinu, a voda stále stoupala. Lid tušil, že přijde opět něco hrozného a proto nespál. Do rána rozvířila se řeka tak, že zaplavila i dolní konec obce a lila se do obydlí. Velkých škod nadělala povodeň zvláště na rovinách při Bečvě. Zde bylo obilí

v pravém slova smyslu zničeno. Okopaniny vytrhány a odneseny. Seno v kopcích a na pokosech odplaveno a které nebylo pokoseno, šterkem neb hlinou zanešeno.

Škoda způsobena velká, avšak náhrada, Bohu žel, žádná!

Se stavbami pokračuje se pozvolna neb deštivé počasí nedovoluje práce urychlit. Není možno, aby všichni do zimy měli postaveno.

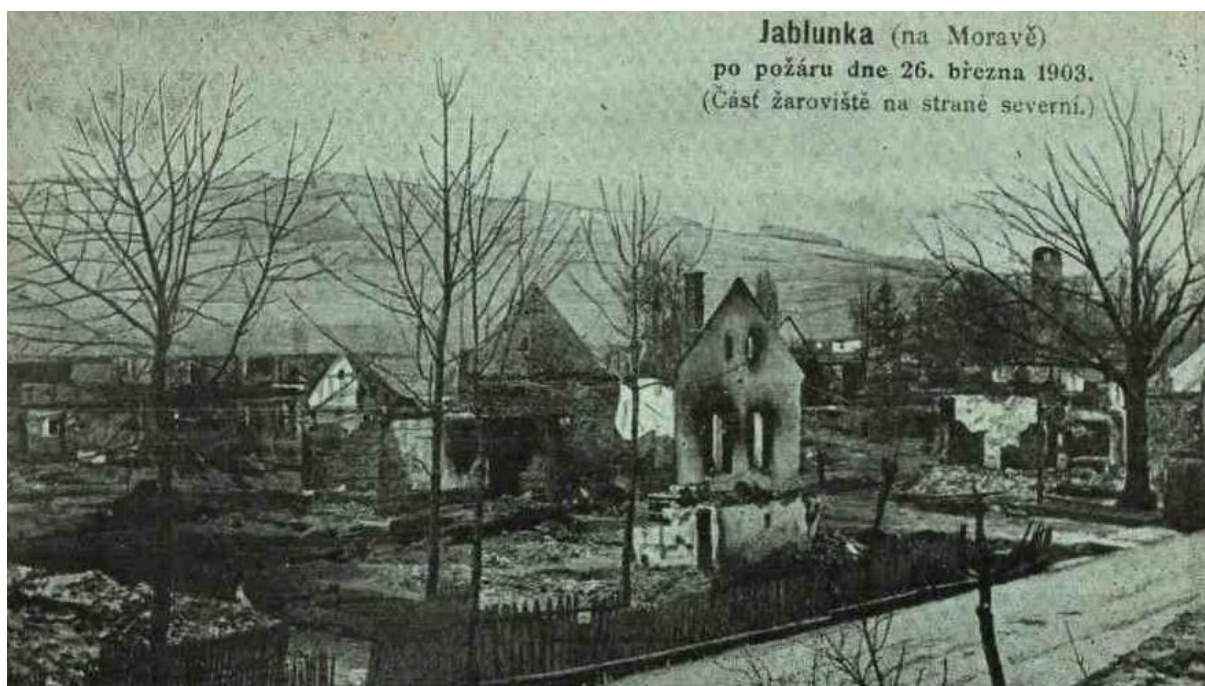
Úplavice

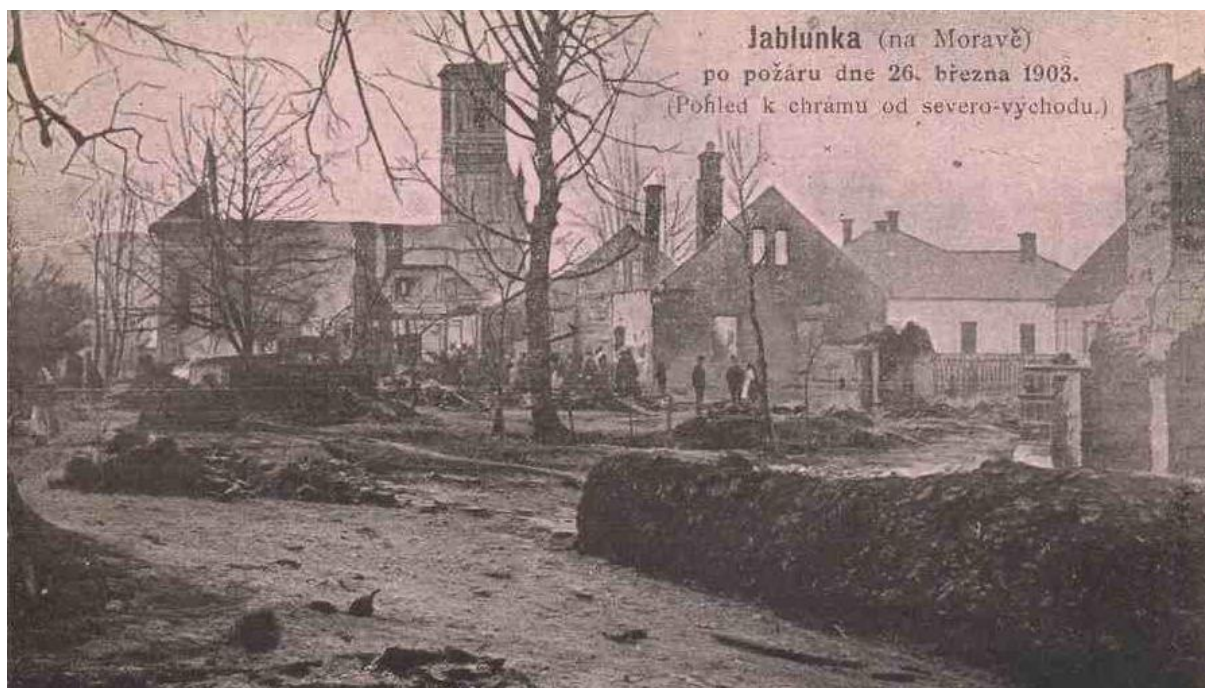
Postup na stavbách zdržuje také úplavice, která hlavně mezi dělnictvem se šíří a několik již tíži nemoci podlehl. Následkem toho zmenšil se počet pracovních sil, neb zakázáno ze sousedních polit. okresů do Jablunky na práci choditi.

Bude tedy rok 1903 výstražným v dějinách Jablunky a následky jeho pocítí čtvrté i páté koleno.

Z archivu ZŠ Jablůnka

Mgr. Luděk Drlík

Také díky těmto pohlednicovým fotografiím se lidé v Čechách a na Moravě dozvídali o tragédii v Jablůnce. Ve sbírkách se nakonec sešlo 25 000 korun a množství věcných darů, které toto neštěstí pomáhaly mírnit.